

Advies betreffende

Speelbossen in Ede

Uitgebracht door	Begeleidingsgroep Bosbeheerplan Gemeente Ede
Uitgebracht aan	
Auteur	Ir. M.J. Baartmans
Datum	6 februari 2012
Versie	1.0
Status	Eindconcept

Aanleiding

Speelbossen zijn ontstaan in de jaren '90 doordat kinderen nergens meer van het pad af mochten en dus niet meer in het bos konden spelen. Verder blijkt dat kinderen steeds verder van de natuur af komen te staan. Speelbossen zijn bedoeld om dit contact te herstellen en om kinderen hun grenzen te leren kennen onder het motto "Ieder kind heeft het recht om eens in zijn leven uit een boom te vallen." Dit contact met de natuur begint op jonge leeftijd en op deze manier krijgt de Edese bevolking van jongs af mee dat de Edese bossen de moeite waard zijn om te blijven beschermen en beheren.

In het Bosbeheerplan is opgenomen te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor speelbossen in Ede. Dit advies geeft invulling aan die vraag uit het Bosbeheerplan.

Samenvatting

Voorgesteld wordt om op een aantal verschillende locaties nabij ingangen van de Edese bossen een ruimte te creëren voor een speelbos, zonder dat er speeltoestellen of dergelijke worden geplaatst.

Situatie

Een speelbos is een duidelijk afgebakende speelplek in het bos waar kinderen en jongeren vrij kunnen spelen aan de hand van "speelaanleidingen" (klimmen in bomen, hutten bouwen, verstoppertje spelen, samen-zijn, dennenappels zoeken en andere vormen van vrij spel).

Een speelbos is geen speeltuin, waarin faciliteiten worden aangeboden, maar een speelplek in het bos, het biedt geen kant-en-klaar speelplezier en heeft geen educatief hoofddoel. Doel van een speelbos is om vrij te spelen en je eigen creativiteit te gebruiken.

Speelbossen zijn er om te rennen, te klimmen, te verstoppen, rond te hangen, hutten te bouwen en met hout te sjouwen, te spelen met losse elementen en te spelen met zand (en water).

Aspecten die op de situatie van invloed zijn

Door alleen "speelaanleidingen" te gebruiken en geen speeltoestellen te plaatsen wordt het wettelijk kader aanzienlijk verruimd. Een speelaanleiding is geen speeltoestel, maar iets waar kinderen mee kunnen spelen (omgevallen boomstam, zelfgemaakte hut). Daardoor zijn er weinig wettelijke verplichtingen. Als beheer volstaat het tweemaal per jaar een visuele controle op veiligheid uit te voeren en eventueel wat op te ruimen. Verder wordt er vooral beheerd op basis van "gezond verstand".

Om een speelbos tot een succes te maken zijn er een aantal randvoorwaarden. De eerste is natuurlijk de mogelijkheid om van het pad af te mogen en te mogen spelen met het aanwezige hout / materiaal. Het speelbos is een duidelijk herkenbaar gebied, maar er is geen hek. Er zijn minimale middelen, zoals een omgevallen boom of een plek met open zand, er is zowel dekking én er zijn open plekken. In een goed speelbos mogen kinderen vies kunnen worden. De aanwezigheid van water is een pre, maar in de meeste gevallen binnen de gemeente Ede past water niet in het landschap.

Er zijn een aantal valkuilen die het succes van een speelbos kunnen ondermijnen:

- Het speelbos mag geen hangplek voor jongeren worden, er wordt dus beperkt omgegaan met voorzieningen.
- In een speelbos is geen plaats voor honden. Niets is vervelender als je lekker aan het spelen bent en je rolt in een hondendrol.
- Er moet terughoudend worden ingegrepen in de inrichting, het mag geen speeltuin worden.
- Een speelbos moet een bos blijven, dus de recreatiedruk dient laag te blijven, zodat het geen kale vlakte wordt. Daarom wordt aanbevolen om op verschillende locaties een speelbos aan te wijzen.

Aanbevelingen

Er wordt aanbevolen om op verschillende locaties diverse speelbossen aan te wijzen en niet één speelbos te centreren op één grote plek. De locaties liggen langs de randen van het bos, bij de "entree" van het bos. Hiermee kan meteen een zonering in het bos worden aangebracht: recreatie aan de buitenkant, natuur aan de binnenkant. Meerdere kleine locaties zorgt meteen voor een spreiding van de bezoekers. Het speelbos blijft daardoor meer "natuur" en wordt geen grote kale vlakte met enkele klimbomen.

In veel speelbossen in Nederland speelt water een belangrijke rol. Water past echter niet bij de lokale situatie op de Veluwe. Indien er een goede locatie is, waar water bij het speelbos ingezet kan worden moet dit niet worden nagelaten, echter het is geen primair uitgangspunt.

Voor de begrenzing worden logische "natuurlijke grenzen" gekozen, zodat de afbakening duidelijk is, zonder dat er een hek omheen geplaatst hoeft te worden.

Als mogelijke locatie kan worden gekozen voor een plaats nabij een grote ingang, dicht bij een woonwijk, een parkeerplaats of andere faciliteiten. Voorbeelden van een mogelijke locaties zijn Wijde veld, Langenberg en Koeweg.

Het inrichten van een speelbos biedt een aantal mogelijkheden voor het betrekken van de Edese bevolking bij de beleving van het Edese bos. Bijvoorbeeld door kinderen mee te laten denken over wat ze zouden willen en de speelbossen onder de aandacht te brengen van scholen. Dit biedt tevens een goede gelegenheid om jeugdparticipatie en inspraak van kinderen in de praktijk te brengen.

Het speelbos valt goed te combineren met andere faciliteiten in de buurt, zoals trimbaan, smulbos, informatiepunten.

Goede communicatie in pers en met borden is van groot belang.

Daarnaast is het goed om de herkenbaarheid van speelbossen mee te nemen in de te ontwikkelen huisstijl van Edese bossen.